Chương 5 LẬP TRÌNH TRÊN SQL SERVER

Mục tiêu

- Sau khi học xong chương này, SV có thể:
 - Biết các kiểu dữ liệu trên SQL Server
 - Nắm vững cú pháp khai báo, gán và xem giá trị của biến
 - Sử dụng biến hệ thống
 - Biết các toán tử trong SQL
 - Sử dụng các cấu trúc điều khiển
 - Sử dụng kiểu dữ liệu Cursor
 - Sử dụng các hàm thường dùng trong SQL

Nội dung chi tiết

- Các kiểu dữ liệu trên SQL Server
- Khai báo biến
- Gán giá trị cho biến
- Xem giá trị hiện hành của biến
- Biến hệ thống
- Toán tử trong SQL
- Cấu trúc điều khiển
- Kiếu dữ liệu Cursor
- Các hàm thường dùng trong SQL
- Bài tập ứng dụng

Kiểu số nguyên:

Kiểu dữ liệu	Từ	Tới
bigint	-9,223,372,036,854,775,808	9,223,372,036,854,775,807
int	-2,147,483,648	2,147,483,647
smallint	-32,768	32,767
tinyint	0	255
bit	0	1
decimal	-10^38 +1	10^38 -1
numeric	-10^38 +1	10^38 -1
money	-922,337,203,685,477.5808	+922,337,203,685,477.5807
smallmoney	-214,748.3648	+214,748.3647

Kiểu số thực:

Kiểu dữ liệu	Τừ	Tới
float	-1.79E + 308	1.79E + 308
real	-3.40E + 38	3.40E + 38

Kiểu ngày tháng:

Kiểu dữ liệu	Từ	Tới
datetime (độ chính xác là 3.33 mili giây)	Jan 1, 1753	Dec 31, 9999
Smalldatetime (độ chính xác là 1 phút)	Jan 1, 1900	Jun 6, 2079
date	Jan 1, 0001	Dec 31, 9999
time (chính xác tới số thập phân của giây)	00:00:00.0000000	23:59:59.9999999

Kiểu chuỗi không chứa Unicode:

Kiểu dữ liệu	Mô tả
char(n)	độ dài cố định, tối đa là n ký tự (n≤8000)
varchar(n)	độ dài tùy biến, tối đa là n ký tự (n≤8000)
text	độ dài tùy biến, tối đa là 2.147.483.647 ký tự

Kiểu chuỗi có chứa Unicode:

Kiểu dữ liệu	Mô tả
nchar(n)	độ dài cố định, tối đa là n ký tự (n≤4000)
nvarchar(n)	độ dài tùy biến, tối đa là n ký tự (n≤4000)
ntext	độ dài tùy biến, tối đa là 1.073.741.823 ký tự

Kiểu nhị phân:

Kiểu dữ liệu	Mô tả
binary(n)	độ dài cố định, tối đa là n byte (n≤8000)
varbinary(n)	độ dài tùy biến, tối đa là n byte (n≤8000)
image	độ dài tùy biến, tối đa là 2.147.483.647 byte

Kiểu dữ liệu khác:

Kiểu dữ liệu	Mô tả
sql_variant	lưu giữ các giá trị của các kiểu dữ liệu đa dạng được hỗ trợ bởi SQL Server (ngoại trừ text, ntext, và timestamp)
timestamp	lưu giữ một số duy nhất mà được cập nhật mỗi khi một hàng được cập nhật.
uniqueidentifier	lưu giữ một định danh chung (Globally Unique Identifier - GUID)
xml	lưu giữ dữ liệu XML, có thể lưu giữ XML trong một column hoặc một biến
cursor	tham chiếu tới một đối tượng con trỏ (Cursor)
table	lưu giữ một tập hợp kết quả để xử lý vào lần sau

Khai báo biển

- Biến cục bộ:
 - Là biến do người lập trình khai báo, dùng để lưu trữ các giá trị tạm thời trong quá trình tính toán.
 - Biến muốn sử dụng trong 1 batch (lô lệnh) phải được khai báo trước.
 - Cú pháp khai báo biến:

declare @Tên_biến Kiểu_dữ_liệu

- Trong đó: Tên_biến luôn bắt đầu bằng ký tự @, không có khoảng trắng, ký tự đặc biệt, và không bắt đầu là số.
- VD:

```
declare @so_mon_thi int, @ho_ten_SV nvarchar(50) declare @ngay_sinh datetime
```

Gán giá trị cho biển

- Gán giá trị cho biến cục bộ:
 - Sử dụng lệnh set hoặc select:

```
set @Tên_biến = Giá_trị / Hàm
```

- VD:

```
set @so_mon_thi = 5
set @ngay_sinh = getdate()
select @Tên_biến = Tên_cột / Hàm
from Tên_bảng ...
```

- VD:

```
select @hocbongtb = avg(HOCBONG)
from SINHVIEN
where MAKH='TH'
```

Xem giá trị hiện hành của biến

Lệnh print:

print @Tên_biến

- VD1:

print @so_mon_thi

- Khi có kết hợp với chuỗi, phải đổi kiểu dữ liệu sang kiểu chuỗi bằng hàm cast hay convert
 - VD2:

print N'Học bống trung bình là ' + cast(@hocbongtb as varchar(10))

Một biến chỉ có phạm vi hoạt động cục bộ trong một Batch (tập hợp nhiều lệnh kết thúc bằng lệnh go), Stored Procedure hay Trigger.

Biến hệ thống

- Là biến (chỉ đọc) do SQL Server định sẵn.
- Cho biết trạng thái của hệ thống (phiên bản SQL Server, số dòng dữ liệu vừa được xử lý bởi câu lệnh, mã lỗi, số lượng kết nối, tình trạng cursor, ...)
- Tên bắt đầu bởi hai ký tự @ @.
- Một số biến thường dùng:

Tên Biến	Ý nghĩa
@@Error	Số mã lỗi của câu lệnh thực hiện gần nhất. Khi một câu lệnh thực hiện thành công thì giá trị là 0
@@RowCount	Tổng số mẩu tin (dòng) được tác động của câu lệnh truy vấn gần nhất.
@@Fetch_Status	Trạng thái của việc đọc dữ liệu trong bảng theo cơ chế từng mẩu tin (cursor). Khi đọc dữ liệu của mầu tin thành công thì giá trị là 0.

■ Toán tử số học:

Ký hiệu	Ý nghĩa
+	Thực hiện phép cộng hai số
-	Thực hiện phép trừ hai số.
*	Thực hiện phép nhân hai số.
/	Thực hiện phép chia hai số.
%	Thực hiện phép chia lấy phần dư.

- Toán tử nối chuỗi:
 - Sử dụng dấu + làm toán tử nối chuỗi

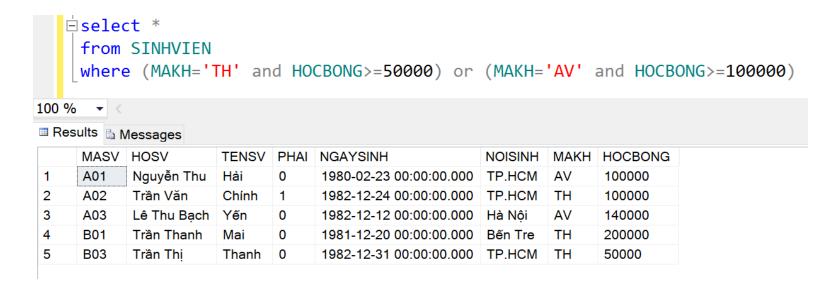
- VD2:

```
| Select N'Ngày sinh của SV có mã số A01 là ' + convert(char(10),NGAYSINH,105) | from SINHVIEN | where MASV='A01' | | Results | Messages | (No column name) | 1 | Ngày sinh của SV có mã số A01 là 23-02-1980 |
```

■ Toán tử so sánh:

Ký hiệu	Ý nghĩa
=	Thực hiện phép so sánh bằng.
>	Thực hiện phép so sánh lớn hơn.
<	Thực hiện phép so sánh nhỏ hơn.
>=	Thực hiện phép so sánh lớn hơn hoặc bằng.
<=	Thực hiện phép so sánh nhỏ hơn hoặc bằng.
<>	Thực hiện phép so sánh khác.
!=	Thực hiện phép so sánh khác.
!>	Thực hiện phép so sánh không lớn hơn.
!<	Thực hiện phép so sánh không nhỏ hơn.

- Toán tử luận lý:
 - Sử dụng các toán tử and, or, not.
 - VD:

Cấu trúc điều khiển

Cấu trúc rẽ nhánh if...else...:

VD:

```
if (select count(*) from SINHVIEN where NGAYSINH<'1975-4-30')>0
begin
select MASV, HOSV, TENSV, NGAYSINH, MAKH
from SINHVIEN
where NGAYSINH<'1975-4-30'
end
else
print N'Không có SV nào sinh trước ngày 30/4/1975'
```

Cấu trúc điều khiển

Cấu trúc if exists:

VD:

```
begin

select MASV, HOSV, TENSV, NGAYSINH, MAKH
from SINHVIEN
where NGAYSINH<'1975-4-30'
end
else
print N'Không có SV nào sinh trước ngày 30/4/1975'
```

Không có SV nào sinh trước ngày 30/4/1975

Cấu trúc điều khiển

Cấu trúc lặp while:

- Sử dụng lệnh break để thoát khỏi vòng lặp
- Sử dụng lệnh continue để bỏ qua các câu lệnh còn lại trong vòng lặp và thực hiện lần lặp kế tiếp.

Cấu trúc lặp while

VD:

```
declare @i int, @dem int
    set @i=100
    set @dem=0
    print N'Các số nguyên chia hết cho 4 từ 100⇒>150 là: '
   = while(@i<=150)
   ⊟begin
   Ė
        if @i%4=0
        begin
             print convert(char(5),@i)
             set @dem=@dem+1
        end
        set @i=@i+1
    end
    print N'Có '+cast(@dem as char(2))+N' số nguyên chia hết cho 4 từ 100=>150'
100 % ▼ <
Messages
  Các số nguyên chia hết cho 4 từ 100=>150 là:
  100
  104
  108
  112
  116
  120
  124
  128
  132
  136
  140
  144
  148
  Có 13 số nguyên chia hết cho 4 từ 100=>150
```

- Các lệnh của SQL Server đều thao tác trên nhiều mẫu tin (dòng dữ liệu) cùng lúc.
- Cursor là kiểu dữ liệu dùng để duyệt qua từng dòng dữ liệu trả về từ câu truy vấn select, cho phép thực hiện các xử lý khác nhau cho từng dòng dữ liệu cụ thể.
- Đặc điểm:
 - Cho phép thao tác lên từng dòng dữ liệu trả về từ câu lệnh select.
 - Do phải duyệt qua từng dòng dữ liệu nên thao tác xử lý chậm.

- Trình tự thực hiện để sử dụng cursor:
 - 1. Khai báo cursor bằng lệnh declare
 - 2. Mở cursor đã khai báo trước đó bằng lệnh open
 - 3. Đọc và xử lý trên từng dòng dữ liệu trong cursor:
 - Sử dụng biến @@Fetch_status
 - Các lệnh fetch và cấu trúc lặp while
 - 4. Đóng cursor bằng lệnh close và giải phóng bộ nhớ bằng lệnh deallocate
 - Sau khi close, có thể mở lại
 - Lệnh deallocate: hủy cursor khỏi bộ nhớ

- Khai báo con trỏ, trỏ đến một tập dữ liệu (kết quả của Select) bằng lệnh declare:
 - VD: Có một tập dữ liệu từ câu lệnh Select như sau:

```
select MASV, HOSV, TENSV, MAKH from SINHVIEN
```

- Khai báo một con trỏ đặt tên là cur_sinhvien:
 declare cur_sinhvien cursor
 for select MASV, HOSV, TENSV, MAKH from SINHVIEN
- Mở con trỏ để bắt đầu quá trình đọc các dòng dữ liệu từ Cursor cur_sinhvien:

```
open cur_sinhvien
```

 Khi cursor được mở, con trỏ sẽ trỏ tới dòng đầu tiên của tập dữ liệu, lúc này có thể đọc nội dung dòng đó bằng lệnh fetch:

Đọc nội dung dòng hiện tại, lưu vào 4 biến: @masv, @hosv, @tensv và @makh. Nếu đọc thành công (kiểm tra giá trị biến hệ thống @@fetch_status = 0) thì dịch chuyển con trỏ tới dòng tiếp theo:

```
while @@fetch_status=0
begin
    --Xử lý dòng mới vừa đọc được
    select @tongmonthi=isnull(count(MAMH),0) from KETQUA where MASV=@masv
    print @masv+' '+@hosv+' '+@tensv+' '+@makh +' '+cast(@tongmonthi as varchar(3))
    --Thực hiện đọc tiếp các dòng kế
    fetch next from cur_sinhvien into @masv,@hosv,@tensv,@makh
end
```

Sau khi xử lý xong, nếu không còn dùng đến Cursor, cần đóng lại và giải phóng các tài nguyên nó chiếm giữ:

```
close cur_sinhvien
deallocate cur_sinhvien
```

VD:

```
--1. Khai báo biến cursor
   ⊟declare cur sinhvien cursor
    for select MASV, HOSV, TENSV, MAKH from SINHVIEN
    --2. Mở cursor
    open cur sinhvien
    --3. Đọc và xử lý trên từng dòng dữ liệu trong cursor
    declare @masv char(3),@hosv nvarchar(15),@tensv nvarchar(7),@makh char(2),@tongmonthi int
    fetch next from cur sinhvien into @masv,@hosv,@tensv,@makh
   ⊟while @@fetch status=0
   ⊟begin
        --Xử lý dòng mới vừa đọc được
        select @tongmonthi=isnull(count(MAMH),0) from KETQUA where MASV=@masv
        print @masv+' '+@hosv+' '+@tensv+' '+@makh +' '+cast(@tongmonthi as varchar(3))
        --Thực hiện đọc tiếp các dòng kế
        fetch next from cur sinhvien into @masv,@hosv,@tensv,@makh
    end
    --4. Đóng cursor và hủy cursor khỏi bộ nhớ
    close cur sinhvien
    deallocate cur sinhvien
100 % ▼ <
Messages
  A01 Nguyễn Thu Hải AV 4
  A02 Trần Văn Chính TH 1
  A03 Lê Thu Bach Yến AV 3
  A04 Trần Anh Tuấn LS 2
  A05 Trần Thanh Triều VL 0
   B01 Trần Thanh Mai TH 2
  B02 Trần Thị Thu Thủy TH 2
  B03 Trần Thi Thanh TH 2
```

Hàm chuyển đổi kiểu dữ liệu:

- Dùng để chuyển dữ liệu từ số, ngày sang chuỗi.
- Muốn nối các kiểu dữ liệu chuỗi, ngày, số lại với nhau thì phải chuyển tất cả thành kiểu chuỗi và dùng toán tử + để nối chuỗi.

* Hàm cast:

- Chuyển một kiểu dữ liệu sang kiểu bất kỳ.
- Cú pháp: cast (Biểu_thức as Kiểu_dữ_liệu)
- VD: print cast (@tong as varchar(10))

* Hàm convert:

- Chuyển kiểu ngày sang kiểu chuỗi.
- Cú pháp: convert (Kiểu_dữ_liệu, Biểu_thức [, Định_dạng])

```
print convert (char(10),getdate(),105)

100 % 
Messages

03-07-2019
```

- Hàm chuyển đổi kiểu dữ liệu:
 - Một số định dạng thường dùng:

Định dạng năm (YY)	Định dạng năm (YYYY)	Hiển thị dữ liệu
1	101	MM/dd/yyyy
3	103	dd/MM/yyyy
5	105	dd-MM-yyyy
12	112	yyyyMMdd
21	121	yyyy-MM-dd

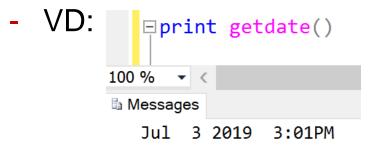
Hàm chuyển đổi kiểu dữ liệu:

❖ Hàm str:

- Đổi 1 số thành chuỗi.
- Cú pháp: str (Số_thực, Số_ký_tự [, Số_lẻ])

Hàm ngày giờ:

- Hàm getdate():
- Trả về ngày, tháng, năm và giờ, phút, giây hiện hành.
- Cú pháp: getdate()

- Hàm day(), month(), year():
- Trả về ngày, tháng, năm.
- Cú pháp: day(); month(); year()
- VD: print year(getdate())

 100 %

 Messages
 2019

- Hàm ngày giờ:
 - Bảng mô tả các định dạng sử dụng trong các hàm thời gian:

Giá trị	Định dạng
Năm	уу, уууу
Quý	qq, q
Tháng	mm, m
Ngày trong năm	dy, y
Ngày trong tuần	dw
Ngày trong tháng	dd, d
Tuần	wk, ww
Giờ	hh
Phút	mi, n
Giây	SS, S

Hàm ngày giờ:

- ❖ Hàm DateAdd:
- Cộng một số vào giá trị ngày và trả về một giá trị ngày.
- Cú pháp: DateAdd (Định dạng, Số, Ngày)

```
print N'Hôm nay là ngày: ' + convert (char(10),getdate(),105)
declare @ngaymoi datetime
set @ngaymoi = dateadd (mm, 5, getdate())
print N'Cộng thêm 5 tháng nữa là ngày: ' + convert(char(10), @ngaymoi, 105)

100 % 
Messages
Hôm nay là ngày: 03-07-2019
Công thêm 5 tháng nữa là ngày: 03-12-2019
```

Hàm DateDiff:

- Trả về khoảng cách của hai ngày.
- Cú pháp: DateDiff (Định_dạng, ngày_1, ngày_2)
- VD:

```
print N'Hôm nay là ngày: ' + convert (char(10),getdate(),105)

declare @ngaymoi datetime = '2019-11-07'

declare @sotuan int = datediff (wk, getdate(), @ngaymoi)

print N'Khoảng cách từ nay đến ngày '+ convert(char(10), @ngaymoi, 105) + N' là '+ cast(@sotuan as varchar(5)) +N' tuần'

100 % 

Messages

Hôm nay là ngày: 03-07-2019

Khoảng cách từ nay đến ngày 07-11-2019 là 18 tuần
```

Hàm ngày giờ:

Hàm DateName:

- Trả về chuỗi thời gian.
- Cú pháp: DateName (Định dạng, Ngày)

❖ Hàm DatePart:

- Trả về một giá trị của ngày.
- Cú pháp: DatePart (Định dạng, Ngày)
- VD:

Hàm xử lý số:

❖ Hàm Round:

- Làm tròn số.
- Cú pháp: Round (số cần làm tròn, số chữ số thập phân)

Hàm xử lý chuỗi:

- * Hàm Left, Right, Substring:
 - Cắt chuỗi bên trái, phải và ở giữa.
 - Cú pháp:

```
Left (chuỗi, số ký tự)
Right (chuỗi, số ký tự)
Substring (chuỗi, vị trí bắt đầu, số ký tự)
```

- VD:

| print left (N'Hệ quản trị CSDL', 2) | print right (N'Hệ quản trị CSDL', 4) | print substring (N'Hệ quản trị CSDL', 4, 8)

| 100 % ▼ ⟨ | Messages | Hệ | CSDL | quản trị |

Hàm xử lý chuỗi:

- * Hàm Upper, Lower:
 - Chuyển đổi thành chữ hoa và chữ thường.
 - Cú pháp:

```
Upper (chuỗi)
Lower (chuỗi)
```

- VD:

```
print upper(N'Hệ quản trị CSDL')
print lower (N'Hệ quản trị CSDL')

100 % ▼ ⟨

Messages

HỆ QUẨN TRỊ CSDL
hệ quản trị csdl
```

Hàm xử lý chuỗi:

❖ Hàm LTrim, RTrim:

- Bỏ khoảng trắng bên trái, bên phải chuỗi.
- Cú pháp:

```
LTrim (chuỗi)
RTrim (chuỗi)
```

- VD:

Hàm xử lý chuỗi:

❖ Hàm Len:

- Trả về số ký tự trong chuỗi.
- Cú pháp: Len (chuỗi)
- VD: print len(N'Hệ QT CSDL')

 100 %
 Messages

 10

Hàm Reverse:

- Đảo chuỗi.
- Cú pháp:

Bài tập ứng dụng

- Lập trình với CSDL Quản lý sinh viên:
 - Sử dụng cấu trúc điều khiển:
 - Sử dụng cú pháp IF để thực hiện các yêu cầu sau:
 - 1. Cho biết học bổng trung bình của SV khoa Tin Học là bao nhiêu? Nếu lớn hơn 100,000 thì in ra "không tăng học bổng", ngược lại in ra "nên tăng học bổng".
 - 2. Sử dụng hàm DATENAME để tính xem có SV nào sinh vào ngày chủ nhật không? Nếu có thì in ra danh sách các SV đó, ngược lại thì in ra chuỗi "Không có SV nào sinh vào ngày Chủ Nhật".
 - 3. Hãy cho biết SV có mã số A01 đã thi bao nhiêu môn, nếu có thì in ra "SV A01 đã thi xxx môn", ngược lại thì in ra "SV A01 chưa có kết quả thi".
 - 4. Hãy cho biết SV có mã số A01 đã thi đủ tất cả các môn chưa, nếu có thì in ra "SV A01 đã thi đủ tất cả các môn", ngược lại thì in ra "SV A01 chưa thi đủ tất cả các môn".
 - 5. Hãy cho biết môn Vật lý nguyên tử đã SV thi chưa, nếu có thì in ra "Đã có SV thi môn Vật lý nguyên tử với điểm trung bình là xxx", ngược lại thì in ra "Chưa có SV thi môn Vật lý nguyên tử".
 - Sử dụng cú pháp CASE để thực hiện các yêu cầu sau:
 - 6. Liệt kê danh sách các SV có bổ sung thêm cột hiển thị thứ trong tuần (bằng tiếng Việt) của ngày sinh.

Bài tập ứng dụng

- Lập trình với CSDL Quản lý sinh viên:
 - Sử dụng cấu trúc điều khiển:
 - Sử dụng cú pháp WHILE để thực hiện các yêu cầu sau:
 - 7. Tính tổng các số nguyên từ 1 đến 100.
 - 8. Tính tổng chẵn và tổng lẻ của các số nguyên từ 1 đến 100.
 - 9. Tạo một bảng tên MONHOC_1 có cấu trúc và dữ liệu dựa vào bảng MONHOC (chỉ lấy hai cột: MAMH, TENMH). Sau đó, sử dụng vòng lặp WHILE viết đoạn chương trình dùng để xóa từng dòng dữ liệu trong bảng MONHOC_1 với điều kiện câu lệnh bên trong vòng lặp khi mỗi lần thực hiện chỉ được phép xóa một dòng dữ liệu trong bảng MONHOC_1. Sau khi xóa một dòng thì thông báo ra màn hình nội dung "Đã xóa môn học" + Tên môn học.

Bài tập ứng dụng

- Lập trình với CSDL Quản lý sinh viên:
 - Sử dụng đối tượng Cursor:
 - 6. Duyệt cursor và xử lý hiển thị danh sách các SV gồm các thông tin: mã SV, họ tên SV, mã khoa, và có thêm cột tổng số môn thi.
 - 7. Duyệt cursor và xử lý hiến thị danh sách các môn học có thêm cột Ghi chú, biết rằng nếu đã có SV thi thì in ra "Đã có xxx SV thi", ngược lại thì in ra "Chưa có SV thi".
 - 8. Duyệt cursor và xử lý giảm học bổng của các SV theo các qui tắc sau:
 - Không giảm nếu ĐTB ≥ 8.5
 - Giảm 5% nếu 7.5 ≤ ĐTB < 8.5
 - Giảm 10% nếu 7 ≤ ĐTB < 7.5

- 1. Chọn câu lệnh đúng để khai báo và gán giá trị cho biến:
 - a. set @ngay_hien_hanh = getdate()
 - b. select @ngay_hien_hanh datetime = getdate()
 - c. declare datetime @ngay_hien_hanh = getdate()
 - d. declare @ngay_hien_hanh datetime = getdate()

2. Chọn phát biểu SAI về biến hệ thống:

- a. Biến hệ thống là biến chỉ đọc do SQL Server định sẵn.
- b. Không thể xem giá trị của biến hệ thống với lệnh print.
- c. Biến hệ thống cho biết trạng thái của hệ thống.
- d. Tên của biến hệ thống bắt đầu bằng hai ký tự @@.

3. Chọn trình tự thực hiện ĐÚNG để sử dụng Cursor:

- 1. Mở cursor
- 2. Khai báo cursor
- 3. Đóng cursor và giải phóng bộ nhớ
- 4. Đọc và xử lý trên từng dòng dữ liệu trong cursor
- a. 1, 2, 3, 4
- b. 1, 2, 4, 3
- c. 2, 1, 4, 3
- d. 4, 3, 2, 1

4. Chọn câu lệnh ĐÚNG để hiển thị thông tin ngày hiện hành:

```
a. print N'Hôm nay là ngày '+ convert(char(10),getdate(), 105)
b. print N'Hôm nay là ngày '+ convert(getdate() as char(10))
c. print N'Hôm nay là ngày '+ cast(char(10),getdate(), 105)
d. print N'Hôm nay là ngày '+ getdate()
```

5. Câu lệnh sau sẽ cho kết quả gì?

```
print len('CSDL')
```

- a. 0
- b. 4
- c. C
- d. CS